

Extra inkomsten uit belastingen en leges

Inleiding

In deze notitie werken we de mogelijkheden tot extra inkomsten uit belastingen en leges voor de gemeente Wijchen uit. De vergelijking is gemaakt in het kader van de te onderzoeken thema's om op langere termijn meer inkomsten te genereren (thema 1), met als restrictie om de lastendruk in vergelijking met de regiogemeenten laag te houden. Wijchen moet goedkoop blijven.

Op basis van de vastgestelde startnotitie is een vergelijking gemaakt met de volgende gemeenten:

1. Beuningen
2. Berg en Dal
3. Druten
4. Heumen
5. Lingewaard
6. Nijmegen

De volgende heffingen en belastingen zijn in de vergelijking meegenomen.

1. Woonlasten: gemiddeld betaalde OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.
2. De toeristenbelasting en de hondenbelasting.
3. De leges voor omgevingsvergunningen.

Voor de vergelijking is gebruik gemaakt van de dataset van COELO van de rijksuniversiteit Groningen. COELO stelt vergelijkt jaarlijks de lokale lasten van alle gemeenten in Nederland.

1. Woonlasten¹

In onderstaande tabel worden de woonlasten van Wijchen vergeleken met hierboven gestelde gemeenten. De Woonlasten zijn opgebouwd uit de gemiddeld betaalde ozb + de rioolheffing + de afvalstoffenheffing. Er wordt onderscheid gemaakt tussen Meerpersoonshuishoudens (MPH) en Eenpersoonshuishoudens (EPH).

De vergelijking levert het volgende beeld.

Gemeente	OZB		Afvalstoffenheffing				Rioolheffing				Woonlasten			
	rangorde laag-hoog	Gemiddeld betaalde ozb woningen	rangorde laag-hoog	Eénpersoonshuishouden	rangorde laag-hoog	Meerpersoonshuishouden	rangorde laag-hoog	Eénpersoonshuishouden	rangorde laag-hoog	Meerpersoonshuishouden	rangorde laag-hoog	Woonlasten éénpersoonshuishouden	rangorde laag-hoog	Woonlasten meerpersoonshuishouden
Beuningen	4	407	7	179	4	189	5	198	4	198	6	784	5	794
Berg en Dal	1	231	6	161	7	233	1	123	7	245	1	514	3	708
Druten	3	293	2	118	3	177	6	217	5	217	2	628	2	687
Heumen	6	488	3	132	5	196	3	160	2	160	5	780	7	844
Lingewaard	5	446	4	140	2	164	7	227	6	227	7	812	6	836
Nijmegen	7	543	1	19	1	37	2	156	1	156	4	718	4	737
Wijchen	2	292	5	166	6	197	4	178	3	178	3	637	1	667
Gemiddelde		386		131		170		180		197		696		753
Wijchen/gemiddelde		-24%		27%		15%		-1%		-10%		-9%		-11%

*In euro

¹ Voor toelichting op de begrippen zie p.5

Bevindingen:

1. Als het gaat om de totale woonlasten, zit Wijchen aan de onderkant. Voor wat betreft de woonlasten meerpersoonshuishoudens (hierna MPH) is Wijchen de goedkoopste.
2. De afvalstoffenheffing ligt in Wijchen hoger dan het gemiddelde van de vergelijkingsgemeenten. Dit geldt zowel voor eenpersoons huishoudens (hierna EPH) als MPH.
3. De rioolheffing ligt 'grosso modo' op het gemiddelde van de vergelijkingsgemeenten. Wijchen heft de rioolheffing op basis van de WOZ².
4. Als het gaat om de woonlasten en op basis van deze vergelijking, zit de meeste ruimte in de gemiddeld betaalde OZB voor woningen.

Mutaties woonlasten 2018-2019

Als het gaat om de woonlasten willen we bij de goedkoopste gemeenten in de regio blijven horen. Daarom hebben we in kaart gebracht hoe de mutaties in de tarieven 2018-2019 in de regio zijn geweest. Wijchen heeft van 2018 naar 2019 de tarieven verhoogd. De vraag is hoe dat uitpakt ten opzichte van het regionale beeld. Onderstaande daarvan het beeld.

Gemeente	OZB		Afvalstoffenheffing				Rioolheffing				Woonlasten			
	rangorde laag-hoog	Gemiddeld betaalde ozb woningen	rangorde laag-hoog	Eénpersoonshuishoudens	rangorde laag-hoog	Meerpersoonshuishoudens	rangorde laag-hoog	Eénpersoonshuishoudens	rangorde laag-hoog	Meerpersoonshuishoudens	rangorde laag-hoog	Woonlasten éénpersoonshuishoudens	rangorde laag-hoog	Woonlasten meerpersoonshuishoudens
Beuningen	1	0,2	6	12,5	5	11,8	5	0,0	5	0,0	6	2,7	6	2,7
Berg en Dal	7	4,5	7	18,0	7	12,9	7	5,1	7	5,2	7	8,5	7	7,3
Druten	5	2,4	3	4,5	3	6,0	4	0,0	4	0,0	4	1,9	4	2,5
Heumen	2	1,0	4	9,1	4	9,0	3	0,0	3	0,0	5	2,1	5	2,6
Lingewaard	4	1,8	2	1,3	2	1,1	2	0,0	2	0,0	2	1,2	2	1,2
Nijmegen	3	1,4	5	12,2	6	12,2	1	-6,2	1	-6,2	1	-0,1	1	0,2
Wijchen	6	4,0	1	-1,8	1	-0,1	6	1,0	6	1,0	3	1,5	3	1,9
Gemiddeld		2,2		8,0		7,6		0,0		0,0		2,6		2,6

*In percentage

Bevindingen:

1. De totale woonlasten zijn in Wijchen gestegen met 1,5% voor EPH en 1,9% voor MPH. Dit is lager dan de gemiddelde stijging in de regiogemeenten. Wijchen staat daarmee op de 3^e plaats.
2. De afvalstoffenheffing is gedaald. Maar die ligt in absolute zin in 2019 nog boven het gemiddelde (zie hierboven).
3. De gemiddeld betaalde ozb voor woningen is vergeleken met het gemiddelde in de regiogemeenten sterker gestegen in Wijchen. In absolute zin ligt deze nog ruim onder het gemiddelde in de regio (zie hierboven).

² De COELO neemt daarbij de gemiddelde WOZ waarde. Vandaar dat er geen verschil is tussen EPH en MPH in Wijchen in deze tabel.

2. Toeristen- en hondenbelasting

De toeristen en hondenbelasting is eveneens vergeleken met de regiogemeenten. Omdat er ook een thema wordt uitgewerkt om meer-inkomsten te genereren via het intensiveren van toerisme, is de toeristenbelasting gedetailleerder uitgewerkt.

Gemeente	rangorde laag-hoog	Toeristenbelasting	rangorde laag-hoog	Hondenbelasting
Beuningen	6	1,57	4	84,00
Berg en Dal	4	0,78	1	0,00
Druten	1	0,00	5	84,24
Heumen	2	0,00	3	80,00
Lingewaard	5	1,00	2	56,16
Nijmegen	7	2,31	7	115,16
Wijchen	3	0,75	6	88,15
Gemiddeld		0,92		72,53
Wijchen/gemiddeld		-18%		22%

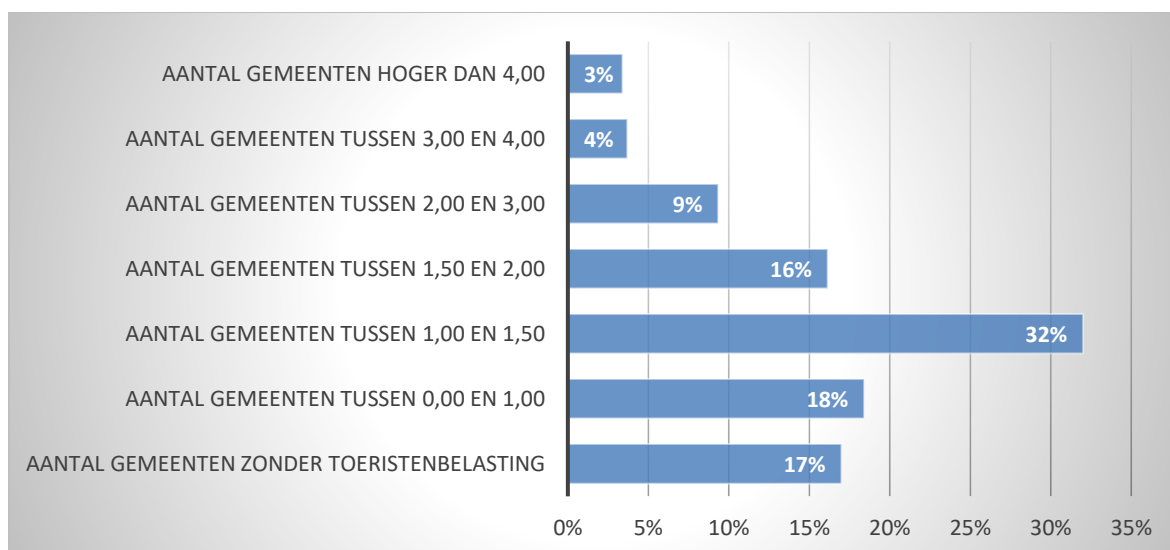
*In euro

Bevindingen:

1. De toeristenbelasting in Wijchen ligt lager dan het gemiddelde in de regiogemeenten. Wijchen staat daarmee op de 3^e plaats.
2. De hondenbelasting in Wijchen ligt hoger dan het gemiddelde in de regiogemeenten. Wijchen staat daarmee op de 6^e plaats. De Hondenbelasting in Wijchen is met 0,5% verlaagd van 2018-2019.

Toeristenbelasting uitgesplitst

De gemiddelde toeristenbelasting in Nederland ligt op 1,38 euro. De verdeling van Nederlandse gemeenten in de verschillende categorieën van tarieven voor de toeristenbelasting, levert het volgende beeld.

*In euro

Bevindingen:

1. 17% van de Nederlandse gemeenten heft geen toeristenbelasting. Waaronder Druten en Heumen als regiogemeenten.
2. Wijchen behoort tot de 18% van Nederlandse gemeenten, die tussen de 0,00 en 1,00 euro heft.
3. Ondanks het feit dat Wijchen de toeristenbelasting van 2018-2019 met ongeveer 7% heeft verhoogd, ligt deze ruim lager dan het gemiddelde in Nederland en ook lager dan het gemiddelde in de Regio.
4. Het merendeel van de Nederlandse gemeenten (32%) heft tussen de 1,00 euro en 1,50 euro. In dit segment zit dan ook het gemiddelde van 1,38 euro.
5. Tot de hoogste 7 procent behoren de grote Nederlandse gemeenten. Regionaal bekeken zit de gemeente Cuijk in dit segment met 4,31 euro.

3. Leges omgevingsvergunning

De leges van de omgevingsvergunning worden geheven op basis van de bouwkosten. De vergelijking vindt plaats op de leges voor een vergunning met de volgende bouwkosten:

1. 10.000 euro
2. 45.000 euro
3. 140.000 euro

In onderstaande is de vergelijking met de regiogemeenten opgenomen.

Gemeente	Omgevingsvergunning 10.000 euro		Omgevingsvergunning 45.000 euro		Omgevingsvergunning 140.000 euro	
	rangorde laag-hoog		rangorde laag-hoog		rangorde laag-hoog	
Beuningen	7	388	7	1360	5	3696
Berg en Dal	4	288	4	1166	4	3626
Druten	2	278	2	1121	2	3486
Heumen	1	248	1	986	1	3066
Lingewaard	6	317	5	1296	6	4032
Nijmegen	5	307	6	1332	7	4144
Wijchen	3	286	3	1148	3	3570
Gemiddelde		302		1201		3660
Wijchen/gemiddelde		-5%		-4%		-2%

Bevindingen:

1. In vergelijking met het gemiddelde in de regiogemeenten ligt Wijchen lager als het gaat om de leges voor een omgevingsvergunning. Dit geldt voor alle bouwkosten.
2. Ondanks het feit dat Wijchen de leges voor een omgevingsvergunning met bouwkosten van 10.000 euro licht heeft verhoogd (+0,5%) ligt deze nog steeds lager dan het gemiddelde in de regio.

Mogelijkheden tot extra inkomsten uit tarieven 2020

Afvalstoffen- en rioolheffing

Voor 2020 zijn de tarieven rioolheffing en afvalstoffenheffing berekend op bestaand beleid, met als uitgangspunt 100% kostendekkendheid. Met name op afval zien we het tarief behoorlijk stijgen vanwege hogere (verwerkings)kosten DVO DAR. Wijchen staat hierin niet alleen, maar we kunnen nog niet inschatten hoe het tarief 2020 voor de regiogemeenten exact ontwikkelt. Vergelijken op dit punt voor 2020 is dus moeilijk. Er zijn natuurlijk knoppen om deze tarieven te verlagen, maar we gaan er nu vanuit dat we het bestaand beleid voor 2020 handhaven. Daarmee staan de tarieven voor afval en riool vast.

OZB

De OZB is wettelijk gezien niet aan een maximum verbonden. Wel zijn er richtlijnen voor de maximale belastingcapaciteit wanneer een gemeente aangemerkt wordt als artikel 12 gemeente. Als we deze berekening loslaten op Wijchen dan kunnen we ten opzichte van 2019 de OZB met 33% verhogen, wat € 2,7 miljoen oplevert.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting wordt bij de begroting vastgesteld voor het jaar t+1. Om ondernemers de kans te geven te anticiperen op mogelijke tariefswijzigingen wordt het tarief ruim van tevoren vastgesteld. Het tarief voor 2020 staat dus al vast. Het tarief voor 2021 kan wel bijgesteld worden. Toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel en hoeft dus niet gerelateerd te worden aan specifieke gemeentelijke kosten. Er is geen maximum verbonden aan de hoogte van het tarief.

Bouwleges

Het tarief van de omgevingsvergunning mag maximaal kostendekkend zijn. Voor de beoordeling van de mate kostendekkendheid worden de titels uit de legesverordening getoetst. De omgevingsvergunning maakt deel uit van titel 2 "Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning". Voor 2020 is de activiteit omgevingsvergunning bouwvergunningen binnen titel 2 meer dan kostendekkend. Op totaalniveau is titel 2 niet 100% kostendekkend. Gezien het feit dat de activiteit bouwleges al meer dan kostendekkend is en je bij 100% kostendekkendheid op titel 2 op de grens gaat zitten, adviseren we op dit moment de hoogte van de omgevingsvergunning niet omhoog bij te stellen.

Scenario's OZB verhoging

In onderstaande scenario's geven we de effecten van tariefstijgingen weer in financiële zin en ten opzichte van de regio. Daarbij gaan we er voor de regionale tarieven vanuit dat deze met 1,5% stijgen.

In onderstaande tabel worden de Wijchense woonlasten o.b.v. gemiddelde WOZ waarde vergeleken. De uitkomsten van bestaand beleid leiden al tot een aanzienlijke tariefstijging van 10%. Daarnaast worden scenario's van OZB verhogingen weergegeven van 5% en 10% stijging.

Variant	2019	Bestaand beleid		OZB +5%		OZB +10%		OZB +20%	
Gemiddelde WOZ-waarde	233.000	249.000	%	249.000	%	249.000	%	249.000	%
OZB – eigendom	276,57	280,78	1,4%	294,57	6,5%	308,59	11,6%	336,93	21,8%
Rioolrecht eigendom	104,38	104,68	1,9%	106,36	1,9%	106,36	1,9%	104,68	0,3%
Rioolrecht gebruik	62,68	57,73	-6,4%	58,65	-6,4%	58,65	-6,4%	57,73	-7,9%
Afvalstoffenheffing	220,15	257,44	16,9%	257,44	16,9%	257,44	16,9%	257,44	16,9%
Subtotaal	663,78	700,62	5,9%	717,02	8,0%	731,05	10,1%	756,78	14,0%
Eenmalige lastenverlichting	-24,00	0,00	-100%	0,00	-100%	0,00	-100%	0,00	-100%
Totaal	639,78	700,62	9,9%	717,02	12,1%	731,05	14,3%	756,78	18,3%
Extra inkomst Wijchen €				418.000		836.000		1.672.000	

Bovenstaande cijfers gaan uit van een waardestijging van de WOZ waarde 1-1-2019 t.o.v. 1-1-2018 van 6,91%. De cijfers zijn gebaseerd op voorlopige aannames en nog niet doorgerekend door Munitax. Er kunnen verschillen ontstaan bij de feitelijke doorrekening van het tarief. De effecten hiervan op de gemeentelijke begroting en een inschatting op de Coelo lijst tref je in onderstaande tabel aan.

Gemeente		Bestaand beleid		Scenario 1 5% OZB verhoging		Scenario 2 10% OZB verhoging		Scenario 3 20% OZB verhoging	
rangorde hoog -laag		rangorde hoog -laag		rangorde hoog -laag		rangorde hoog -laag		rangorde hoog -laag	
Beuningen	5	806	5	806	5	806	5	806	
Berg en Dal	3	719	3	719	2	719	2	719	
Druten	1	697	1	697	1	697	1	697	
Heumen	6	857	7	857	7	857	7	857	
Lingewaard	7	849	6	849	6	849	6	849	
Nijmegen	4	748	4	748	4	748	3	748	
Wijchen	2	701	2	715	3	729	4	756	

Uit bovenstaande tabel valt op te maken dat Wijchen relatief tot de goedkopere gemeente blijft horen, ook bij een OZB stijging van 10%.

Scenario's toeristenbelasting

Uit onderstaande tabel valt op te maken dat met een tariefstijging naar € 2,- ten opzichte van de huidige situatie € 75k extra opbrengsten worden gegenereerd. Wanneer het tarief op € 3,- wordt vastgesteld, dan leidt dit tot € 137k aan extra opbrengsten.

Toeristenbelasting verhogen		2020	2021	2022	2023
Huidig tarief	€ 0,75	38.526	38.526	38.526	38.526
Huidig vaste standplaats	€ 0,45	9.226	9.226	9.226	9.226
Totaal		47.752	47.752	47.752	47.752
Nieuw tarief overnachtingen	€ 2,00	0	102.736	102.736	102.736
Nieuw tarief vaste standplaats	€ 1,00	0	20.502	20.502	20.502
Totaal			123.238	123.238	123.238
Meeropbrengsten			75.486	75.486	75.486
Nieuw tarief overnachtingen	€ 3,00	0	154.104	154.104	154.104
Nieuw tarief vaste standplaats	€ 1,50	0	30.753	30.753	30.753
Totaal			184.857	184.857	184.857
Meeropbrengsten			137.105	137.105	137.105

In onderstaande tabel is het effect van de tariefstijging weergegeven ten opzichte van de regionale tarieven. In de tabel gaan we ervan uit dat de overige gemeenten het huidige tarief aanhouden. In de zomernota van Nijmegen wordt als mogelijke bezuiniging een stijging aangekondigd naar € 3,-.

Gemeente	Bestaand beleid		Tarief naar € 2,-		Tarief naar € 3,-	
	Rangorde laag - hoog		Rangorde laag - hoog		Rangorde laag - hoog	
Beuningen	7	€ 1,57	6	€ 1,57	6	€ 1,57
Berg en Dal	4	€ 0,78	3	€ 0,78	3	€ 0,78
Druten	1	€ 0,00	1	€ 0,00	1	€ 0,00
Heumen	1	€ 0,00	1	€ 0,00	1	€ 0,00
Lingewaard	5	€ 1,00	4	€ 1,00	4	€ 1,00
Nijmegen	8	€ 2,31	8	€ 2,31	7	€ 2,31
Wijchen	3	€ 0,75	7	€ 2,00	8	€ 3,00
Oss	6	€ 1,10	5	€ 1,10	5	€ 1,10

Toelichting op de begrippen.

Woonlasten	Gemiddeld betaalde ozb + afvalstoffenheffing + rioolheffing – heffingskorting. Geen van de vergeleken gemeenten heeft een heffingskorting.
Meerpersoonshuishouden	Voor een meerpersoonshuishouden wordt uitgegaan van een huishouden dat bestaat uit drie personen.
Gemiddeld betaalde ozb	Dit is berekend op basis van de gemiddelde woz-waarde in de gemeente. De gemiddelde woz-waarde is berekend op basis van de woz-waarde volgens het CBS in 2018. Dit is aangepast op basis van de ontwikkeling van de woz-waarde volgens de Waarderingskamer.
Afvalstoffenheffing huishoudens	De afvalstoffenheffing kan afhankelijk zijn van de hoeveelheid afval dat een huishouden aan de straat zet (diftar). In deze gevallen wordt een gemiddeld betaald bedrag berekend. De uitgangspunten die hiervoor worden gehanteerd zijn gebaseerd op het gemiddelde afvalaanbod door huishoudens in de gemeente volgens het CBS. Omdat deze gegevens met twee jaar vertraging worden gepubliceerd, worden ze gecorrigeerd voor veranderingen in het tariefsysteem en het tarief.
Rioolheffing huishoudens	De rioolheffing kan worden betaald door eigenaren, gebruikers en door beide. De hier gepresenteerde cijfers zijn het totale bedrag (eigenaren + gebruikers). De rioolheffing kan afhankelijk zijn van het waterverbruik. In dat geval is een gemiddeld bedrag berekend op basis van het gemiddelde waterverbruik door huishoudens volgens Vewin. De rioolheffing kan ook afhankelijk zijn van de woz-waarde van een woning. In dat geval is een bedrag berekend op basis van de gemiddelde woz-waarde in de gemeente.
Toeristenbelasting	Bedrag voor een persoon per hotelovernachting. Waar het tarief afhangt van de overnachtingsprijs (bijvoorbeeld een percentage van de overnachtingsprijs) is uitgegaan van een bedrag dat jaarlijks wordt verhoogd op basis van de consumentenprijsindex voor accommodaties (CBS). In gemeenten zonder toeristenbelasting wordt een 0 weergegeven.
Hondenbelasting	Tarief dat wordt betaald voor de eerste hond. In gemeenten zonder hondenbelasting wordt een 0 weergegeven.
Omgevingsvergunning	De kosten voor een omgevingsvergunning inclusief welstand.

